

העותרות: 1. האגודה לזכויות האזרח בישראל
2. גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע

באמצעות ב"כ עוה"ד
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

נגד

המשיבים: 1. השר לביטחון לאומי
2. מ"מ נציב שירות בתי הסוהר
3. היועצת המשפטית לממשלה

באמצעות מחלקת הבג"צים
פרקליטות המדינה, ירושלים

בקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט

בית המשפט הנכבד מתבקש לכוף במאסר או בקנס את נציב בתי הסוהר, רב-גונדר קובי יעקובי, לציית לצו המוחלט שניתן ביום 7.9.2025.

ואלה נימוקי הבקשה:

1. ביום 7.9.2025 קיבל בית המשפט הנכבד את העתירה ברוב דעות, והורה "על הפיכתו של הצו על-תנאי למוחלט, במובן זה שהמשיבים יחויבו לנקוט בצעדים המבטיחים כי גם לאסירים הביטחוניים יסופק מזון המאפשר תנאי קיום בסיסיים בהתאם לדין החל, כפי שפורט בהרחבה לעיל" (פסקה 32 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז).

2. בפסק הדין נקבע, כי המשיבים אינם עומדים בחובותיהם על פי הדין. המידע שהוצג בפני בית המשפט, לרבות החומר החסוי שהוגש במעמד צד אחד, העלה "ספקות ממשיים ביחס למצב התזונה בפועל של האסירים הביטחוניים, ולא במקרים חריגים בלבד" (פסקה 33 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז; וראו גם פסקה 4 לפסק דינו של השופט גרוסקופף). השופטת ברק-ארז ציינה, כי אין באפשרותה לכלול פירוט נוסף משום שמדובר בחומר חסוי, אולם הפנתה לדוח הסניגוריה הציבורית הפומבי האחרון שהוגש לשר המשפטים, בו צוינו ממצאים חמורים אשר כללו, בין היתר, "מחסור משמעותי במזון עד כדי דיווחים על רעב קיצוני בקרב הכלואים; מניעת גישה רציפה למי שתיה במקומות מסוימים; היעדר טיפול רפואי בסיסי" ועוד. על פי האמור בדוח, "ממצאים חמורים אלו הובאו לידיעת היועצת המשפטית לממשלה ונציב שירות בתי הסוהר" (הסניגוריה הציבורית דוח פעילות שנתי 2024, בעמ' 73 (להלן: דוח הסניגוריה הציבורית)).

3. לאור כל אלה, נקבע, כאמור, בפסק הדין כי המשיבים יחויבו לנקוט בצעדים המבטיחים שגם לאסירים ביטחוניים יסופק מזון המאפשר תנאי קיום בסיסיים בהתאם לדין החל, כפי שפורט בהרחבה בפסק הדין. בהתאם לפסק הדין, הצעדים הנדרשים נוגעים לגיבוש תפריטי המזון, לחלוקת המזון, ולמעקב אחר מצבם התזונתי של כלל האסירים. נפרט:

א. **מתן תוספות מזון על פי בקשת האסיר** – בית המשפט עמד על כך שהמנה הרגילה הניתנת לאסירים על ידי שב"ס עשויה שלא להספיק לחלקם (פסקה 27 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז), ואף הביע חשש כי אסירים ירדו במשקל בכפייה, בשל כמות המזון שסופק להם או בשל טיבו (פסקה 23). בפסק הדין מוזכר, כי לאסירים ביטחוניים אין כיום גישה לרכישת מוצרים בקנטינה, ומצוין כי עובדה זו משליכה על מימוש החובה להבטיח את תנאי הקיום הבסיסיים הדרושים להם (פסקה 27). פסק הדין אף מבקר את המשיבים על כך שלא הבהירו כיצד מובטחת תוספת מזון למי שזקוק לה, באיזו מתכונת ניתנת התוספת ובאיזו מסגרת זמן (שם). לאור האמור, נקבע כי יש צורך לוודא שחלוקת המזון "תאפשר תוספת מזון כאשר זו נדרשת בהתאם לצרכיו ולנתוניו האישיים של האסיר" (פסקה 28). צרכיו של האסיר כוללים, בפשטות, תחושת רעב. משכך, יש להקפיד על מתן תוספת מזון לכל אסיר רעב, על פי בקשתו.

ב. **גיבוש תפריטי מזון על בסיס שיקולים מקצועיים ולא על שיקולי ענישה** – בפסק הדין הובעה ביקורת על כך שתפריטי המזון המקוריים נקבעו על ידי ראש חטיבת הלוגיסטיקה בשב"ס, ללא שהתקיים הליך מקצועי סדור המביא בחשבון היבטים של תזונה ורפואה (פסקה 8 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז). בית המשפט הדגיש, כי גיבוש תפריטי המזון המותאמים לצרכי האסירים ייעשה רק לאחר עבודת מטה, והתפריט יגובש על בסיס עמדת גורמי המקצוע הרלוונטיים, לרבות בהיבטי רפואה, תזונה ולוגיסטיקה, ולא על בסיס שיקולים זרים (פסקה 22). השופטת ברק-ארז הדגישה, כי "אספקת מזון מסוג זה או אחר אינה אמצעי ענישה ואין לערב במסגרת גיבוש התפריט שיקולים שאינם ממין העניין" (שם; וראו גם פסקה 1 לפסק דינו של השופט מינץ, המסכים עם הדברים). לאור האמור, נדרש להסדיר בנהלי שב"ס את אופן גיבוש תפריטי המזון, לרבות התשתית העובדתית ועבודות המטה הנחוצות, הגורמים המקצועיים שיהיו מעורבים בקביעת התפריט בהיבטי הרפואה, התזונה והלוגיסטיקה, וכן הלאה. במסגרת הנוהל, יש לקבוע במפורש כי לגורמים אחרים מלבד גורמי המקצוע הרלוונטיים – למשל, השר לביטחון לאומי או נציב שב"ס – לא תהיה כל השפעה על קביעת התפריטים, וכי במסגרת גיבוש התפריטים, לא יישקלו שיקולים שאינם ממין העניין, כגון שיקולים עונשיים, הרתעתיים וכדומה.

ג. **גיבוש תפריטי מזון המותאמים לשונות בין האסירים וצרכיהם** – בפסק הדין הודגשה חובת שב"ס לגבש תפריט מזון המתאים לכלל האסירים – "מבוגרים וצעירים, אנשים בריאים וחולים, אנשים שלהם מבני גוף שונים מלכתחילה" (פסקה 22 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז). גיבוש התפריט חייב להלום את צרכי האסירים, בהתחשב בשונות הקיימת בין אסיר לאסיר (פסקה 23). לאור האמור, יש לגבש תפריטי מזון שיהיו מותאמים לשונות בין האסירים, ויביאו בחשבון, בין היתר, את גיל האסיר, מינו, משקלו, מצבו הבריאותי וכו'. צורך זה – לגבש תפריטי מזון המותאמים לשונות בין האסירים וצרכיהם – יש לעגן גם במסגרת נהלי שב"ס. ככל שמגובש תפריט מזון אחד אשר אמור להתאים לכלל האסירים (למעט מקרים פרטניים של אסירים בעלי צרכים רפואיים ייחודיים), התפריט אינו יכול להיקבע בהתאם לצרכיו של "האסיר הממוצע", אלא דווקא בהתאם לצרכיהם של האסירים המשתייכים למקרי הקצה (למשל, אסירים בעלי משקל עודף הצורכים כמויות מזון גבוהות מן הממוצע, אסירים בתת-תזונה חמור, ועוד). זאת, במיוחד לנוכח העובדה שלכלואים לא ניתנת האפשרות להשלים את תזונתם באמצעות רכישת מוצרים בקנטינה.

ד. **בחינה מקיפה ומתמדת של מצבם התזונתי של כלל האסירים** – בפסק הדין הביע בית המשפט ביקורת על הליך הבדיקה שנערך בשב"ס על מנת לוודא שהתפריט שגובש אכן מתאים לצרכיהם של האסירים בפועל והינו בכמות ובהרכב המתאימים לשמירה על בריאותם (פסקאות 23-24 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז). בית המשפט ביקר את העובדה שהבדיקות שערך שב"ס לא היו אינדיקטיביות למצב האסירים, בין היתר משום שנתוני האסירים לא הושו לתזונתם קודמים (ביחס לבדיקה ההשוואתית היחידה שנערכה, צוין כי לא הובהר מתי נאספו הנתונים הקודמים). בית המשפט ציין, כי יש צורך לקיים בדיקות ביחס לאוכלוסיית האסירים כולה, וכן להתמקד בבתי סוהר מסוימים ובאגפים ספציפיים (שם). החובה לוודא את תוצאותיה של המדיניות הנוהגת מתעצמת, לפי פסק הדין, מאחר שמדובר בתפריט חדש ובאסירים שאינם יכולים להשלים את ארוחותיהם באמצעות רכישת מוצרים בקנטינה (פסקה 25).

לאור האמור, יש להסדיר את אופן הבחינה המקיפה והמתמדת של מצבם התזונתי של כלל האסירים, שתבצע בשני מישורים: ראשית, קיום מעקב רפואי ותזונתי על מדגם מייצג של אסירים מקבוצות גיל ורקע שונות, שיכלול שורה של בדיקות חיוניות. שנית, קיום מעקב רפואי ותזונתי עתי של כלל האסירים, ובכלל זה בדיקות רפואיות והשוואה לתזונתם קודמים, ותשאול יזום של האסירים, בין היתר, לגבי דיות המזון שניתן להם, רעב ושובע, מצבם הבריאותי ועוד.

ה. **גיבוש נהלי חלוקת מזון שיבטיחו את גישתם של כלל האסירים למזון** – פסק הדין מתייחס לכך שחלוקת המזון לתאי האסירים נעשית באופן שאינו מבטיח כי כל אחד מהאסירים מקבל את מנתו (פסקה 26 לפסק דינה של השופטת ברק-ארז; פסקה 5 לפסק דינו של השופט גרוסקופף). יש לגבש נהלי חלוקת מזון המבטיחים שגם האסירים החלשים יקבלו את המזון הנדרש להם, וכאמור אף מאפשרים תוספות מזון על פי בקשה. נוכח האמור בדוח הסניגוריה הציבורית הפומבי יש להבטיח עוד, כי לכלל האסירים תובטח גישה למי שתיה נקיים.

4. כמובן – לא רק לגבש נהלים בשורת עניינים אלה בדחיפות, אלא גם להבטיח את מימושם הלכה למעשה ובאופן מידי.

5. העותרים פנו למשיבים 2 ו-3, לנציב בתי הסוהר וליועצת המשפטית לממשלה, במכתב בעניין יישום פסק הדין כאמור ביום 14.9.2025.

העתק פניית העותרים מיום 14.9.2025 מצ"ב ומסומן א'.

6. לשב"ס נדרש חודש ימים להשיב למכתב. ביום 16.10.2025 התקבל מכתבו הקצר של יועמ"ש שב"ס, גונדר עירן נהון, מיום 15.10.2025.

העתק תשובתו של יועמ"ש שב"ס מיום 15.10.2025 מצ"ב ומסומן ב'.

7. גונדר נהון כתב, שמה שהיה בשב"ס הוא מה שהוה ויהיה: "ברורה לחלוטין חובתו של שירות בתי הסוהר לספק ולהבטיח הלכה למעשה כי מסופק מזון לכלל האסירים בהתאם להוראות החוק והדין. כך לפני פסק הדין, וכך אחריו". מתוכנו של המכתב כמו גם מסגנונו נדמה, שגונדר נהון מתקשה להשלים עם הפסיקה. את מכתבם של העותרים כינה "ליקוט מגמתי של חלקיקי ורסיסי פסקאות מתוך פסק הדין ושזירתם לכדי מסמך ברוח ראייתם ופרשנותכם, עד, לעיתים, הוצאת

האמור בדברי כבוד שופטי הרוב מההקשר הנקודתי בו נכתבו, ואם לא די בכך ניסיון לדרוש משירות בתי הסוהר התנהלות התואמת את השקפתכם".

8. ועוד דומה, כי לא בכדי שב"ס מבזה את פסק הדין, שכן על פי האמור במכתב, הארגון "מתנהל תוך כיבוד ושמירה על הוראות החוק ופסיקת בית המשפט בהתאם להנחיית הדרג המדיני". אלא שהחובה לכבד את החוק ולפעול על פי הפסיקה היא הדין, הבסיס לשלטון החוק, ולא הנחייה של הדרג המדיני. הדרג המדיני, ודאי זה הממונה על שב"ס, אינו מכבד את בית המשפט ואינו קורא לכבד את הפסיקה. נהפוך הוא. המשיב 1, השר לביטחון לאומי, איתמר בן גביר, הודיע מיד עם מתן פסק הדין: "שופטי בג"ץ, אתם של ישראל? לחטופים שלנו אין בג"ץ שמגן עליהם. לנוחבות הרוצחים, והאנסים המתועבים, יש לבושתנו בג"ץ שמגן עליהם. נמשיך לספק למחבלים הכלואים בבתי הסוהר את התנאים המינימליים ביותר הקבועים בחוק". כך, למשל, ברשת החברתית פייסבוק:

September 7 · 🌐

... איתמר בן גביר

שופטי בג"ץ, אתם של ישראל?

לחטופים שלנו בעזה אין בג"ץ שמגן עליהם. לנוחבות הרוצחים, והאנסים המתועבים, יש לבושתנו בג"ץ שמגן עליהם.

נמשיך לספק למחבלים הכלואים בבתי הסוהר את התנאים המינימליים ביותר הקבועים בחוק.

9. גונדר נהון חתם את מכתבו בכך, שנציב בתי הסוהר הנחה להקים "צוות של קצינים בכירים מכהנים ובדימוס, מתוך הארגון ומחוצה לו, שמטרתו יישום הוראות פסק הדין". מה לקצינים בכירים מכהנים ובדימוס, מתוך שב"ס ומחוצה לו, לעניין הזנת אסירים בהתאם לצרכיהם ולמעקב אחריה? ומי התיר לשב"ס לעכב את ביצוע פסק הדין כדי לקבל את חוות דעתם של קצינים מבית ומחוץ? הבחירה להקים צוות של קצינים ולא צוות של גורמי רפואה, תזונה ולוגיסטיקה מקוממת במיוחד נוכח הקביעות, כאמור, בפסק הדין.

10. ביום בו התקבל המכתב, 16.10.2025, שבו העותרים ופנו לנציב בתי הסוהר וליועצת המשפטית לממשלה בדרישה להודיע כיצד שב"ס נערך ליישום אופרטיבי מידי של פסק הדין. מענה לא התקבל עוד.

העתק פניית העותרים מיום 16.10.2025 מצ"ב ומסומן ג'.

11. למעלה מחודשיים חלפו מאז ניתן פסק הדין, והמשיבים בשלהם כאילו לא ניתן מעולם.

12. מלאכת איסוף תצהירים לתמיכה בבקשה היא מורכבת. כאמור בדוח הסניגוריה הציבורית, במתקנים שבהם מוחזקים אסירים ביטחוניים "נשמעו תלונות רבות על נקיטה באלימות שלא לצורך כלפי הכלואים ועל מניעת גישה לערכאות שיפוטיות". אסירים ועצורים ביטחוניים חוששים להעיד לבל יבולע להם. עורכי דין המייצגים כלואים חוששים לדווח את שמסרו להם לקוחותיהם

פן אלה ייפגעו. ובכל זאת, לעותרים נמסרו תצהירים מאת עורכי דין המייצגים אסירים ביטחוניים. עורכי הדין ביקרו את לקוחותיהם מאז ניתן פסק הדין בבתי הסוהר עופר, גנות, מגידו, גלבע, קציעות ושטה, ומביאים בתצהיריהם את הדברים שנמסרו להם. **התצהירים מלמדים כי אין כל שינוי** בתפריט המזון ובכמות המזון (יש אף אסירים שדיווחו על ירידה בהיקף המזון). אסירים עודם מתלוננים על רעב ועל ירידה משמעותית במשקל. הם עודם מדווחים על מזון לא מספק ובאיכות ירודה, ועל אכילה בתנאים מבזים. אסירים מסרו לעורכי דינם שלא ידעו כלל על הפסיקה, שלא נערכו להם בדיקות מאז ניתן פסק הדין, וכי אין כל שינוי בדרכי חלוקת המזון.

העתק תצהירה של עו"ד ... מצ"ב ומסומן ד'.

העתק תצהירה של עו"ד ... מצ"ב ומסומן ה'.

העתק תצהירו של עו"ד ... מצ"ב ומסומן ו'.

העתק תצהירו של עו"ד ... מצ"ב ומסומן ז'.

13. התנהלותם של המשיבים מבזה את שלטון החוק, וחותרת תחת חובתן המוגברת של רשויות לכבד פסקי דין. בית המשפט הנכבד עמד על החומרה שבכך לא אחת:

"אי כיבוד פסק דין של בית משפט על-ידי אזרח הוא גילוי חמור של פגיעה בשלטון החוק. חמור מכך שבעתיים הוא אי כיבודו של פסק דין על-ידי רשות מרשויות השלטון. [...] מדינה שבה רשות שלטונית נוטלת את החוק לידיה – ברצותה, מקיימת צו שיפוטי שניתן נגדה, וברצותה מתעלמת ממנו, היא מדינה שנזרעים בה זרעי פורענות ואנרכיה, ומתפתחת בה תרבות מסוכנת של שלטון כח ושרירות." (בג"ץ 4805/07 **המרכז לפלורליזם יהודי – התנועה ליהדות מתקדמת בישראל נ' משרד החינוך**, פ"ד סב(4) 571, 604-602 (2008)).

14. כשגורם שלטוני אינו מקיים צו שיפוטי, יש לכופף אותו לציית לו. בדיוק לשם כך חוקקה פקודת בזיון בית משפט. הפקודה, והצווים המוצאים מכוחה, נועדו לכופף על מי שממרים צו שיפוטי למלא אחר הוראותיו. מטרתו של הליך בזיון בית המשפט היא להביא לידי קיומו של הצו השיפוטי, והוצאתו מהכוח אל הפועל (ע"א 24/78 **ויטקו כימקלים נ' סלמן**, פ"ד לג(3) 101 (1979); ע"פ 519/82 **גרינברג נ' מדינת ישראל**, פ"ד ל"ז(2) 187 (1983); למקרים שבהם נדונו בקשות לפי פקודת בזיון בית המשפט נגד רשויות ציבוריות ראו, למשל: בג"ץ 4247/97 **סיעת מרצ במועצת עיריית ירושלים נ' השר לענייני דתות** (15.12.1998); בג"ץ 1748/06 **ראש עיריית דאהריה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית** (24.7.2007); בג"ץ 8414/05 **ראש המועצה הכפרית בלעין נ' ממשלת ישראל** (15.12.2008); בג"ץ 2732/05 **ראש מועצת עיריית עזון נ' ממשלת ישראל** (5.10.2009); בג"ץ 4542/02 **עמותת "קו לעובד" נ' ממשלת ישראל** (החלטות מיום 24.11.2008 ומיום 3.12.2009); בג"ץ 4112/99 **עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי נ' עיריית תל אביב יפו** (13.9.2011); ת"א (חיפה) 443-08 **בלייכר נ' מדינת ישראל**, פסקה 11 לפסק הדין (3.1.2016); עת"ם (מרכז) 68138-11-22 **היא"ס בישראל נ' משרד הפנים רשות האוכלוסין וההגירה** (22.1.2024); עת"ם (ירושלים) 56933-09-23 **פורום המשפחות השכולות נ' הממונה על התכנון החיצוניות וקידום שותפויות במשרד החינוך** (4.6.2024)).

15. סעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט מעניק לבית המשפט הנכבד סמכות "לכופף אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו". האדם לענייננו הוא נציב בתי הסוהר, רב-גונדר קובי יעקובי. על פי סעיף

80(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, בתי הסוהר והסוהרים נתונים תחת פיקודו, פיקוחו וניהולו של נציב בתי הסוהר. משכך, בית המשפט מתבקש לכופ את רב-גונדר יעקובי לציית לצו המוחלט.

16. למען הסר ספק נציין כי נפסק, שאין כל מניעה להחיל את פקודת בזיון בית משפט על אורגן של המדינה, וכי אין כל מקום לדבוק בגישה המיושנת, לפיה The king can do no wrong (עת"ם (ירושלים) 146/07 אבנים מור בע"מ נ' מנהל מקרקעי ישראל (6.8.2008)); בג"ץ 1748/06 יונס נ' מפקד כוחות צהל בגדה המערבית (24.7.2007).

18 בנובמבר 2025